

HÄMEEN SANOMAT.

Hämeenlinnan kaupungista

N:o 80.

Tiistaina Lokakuun 6 p.

1885.

Ilmaus-hinta: jatkamispaikoissa Hämeenlinnassa koko vuodelta 3 markkaa, kolmelta neljännes-vuodelta 2 m. 50 p., puolelta vuodelta 1 m. 75 ja neljännekseltä 1 markka Hämeenlinnan postikonttorissa koko vuodelta 4 m. 11 p., kolmelta neljännes-vuodelta 3 m. 37 p., puolelta vuodelta 2 m. 38 p. ja neljännekseltä 1 m. 37 p.; muissa postikonttooreissa koko vuodelta 4 markkaa 29 p., kolmelta neljännes-vuodelta 3 m. 52 p., puolelta vuodelta 2 m. 48 p. ja neljännekseltä 1 m. 43 p. — Kuulutuksia ja ilmoituksia otetaan vastaan Hämeen Sanomain kirjapainossa ja toimituksen luona sekä kaup. Lampen'in puodissa. Hinta 10 penniä pieneltä riviltä takaiswulla ja 15 p. etusiwulla. Kuotilaiset suomenetaan ilman eri maksua. — **Jatkamispaikat:** lehden kirjapaino ja herra Kronholmin leipuripuoti sekä herrain Strömberg'in, Walleniusker Grönlund'in ja Lampen'in puodit. — **Konttori:** Lehtori Palanderin talossa. **Telefoni n:o 4.**

Väivälistä.

Keskiviikkona 7 p.

N:o 4 j. p. p. Dimpeluseura kokoontuu Suomalaisen tyttökoulun huoneihin (Kaupp. Wesseloff'in talossa.)

N:o 6 j. p. p. Kahatoimikamari tarjoaa urakalle kaupungin käytävien puhtaana pitämisen.

Perjantaina 9 p.

N:o 10 e. p. p. Huutokaupalla myyhdään Maria Leman'in perillisten huoneet Myllymäellä.

Ilmoituksia.

Suomalaisen Seuran kokous

Keskiviikkona Lokakuun 7 p:nä klo 7 iltasella rouva Nordinin salissa.

O H J E L M A:

Esitelmä
Laulua
Tanssia.

Kirje Helsingistä.

(Weitolle Hämeeseen).

Elämä mennä wilhee menoan, ai-noastaan sieltä täältä kuuluu jostus joku kummempi tapaus, jonka kirjeenwaih-ta- ja piirtää sanomalehteen pantawaksi.

Kuotsalainen tyttökoulu on, ehkä ko-mein koko Pohjoismailla, saatu asutta-waksi Suomalaisen ja Saksalaisen tyttö-koulun taa. Se on valtion rakentama; suomalaisille tyttökouluille ei vielä wal-tio rakenna, ne saawat tyhjästä hysityihin ja oppivat kuitenkin, sen minä toisetkin. No niin koulu wihittiin tiistaina noin 1,000 hengen läsnä ollessa. Safari Topeliuksen runo oli sängen siwä tyt-töjen kouluelämästä ja entisestä raken-nuksesta.

Siinä hän se Topeliuksen henki oli yhä waiuttamassa, waikka waltuusmiehet syysäiwät hänet pois koulun johtokun-nasta ja walitsivat Gustafsonin, lati-nan professorin sijaan. Tohtori ja pro-fessori Pippingssjödbillä oli enemmän älyä, kuin luopui koko wirasta wasta nyt, sittenkuin kaupungissa mielet jo oli-wat ehtineet kuohahtaa wihasta. Laa-jalti ruotsalaisisfakin piireissä pidettiin pahana, että Topelius tuli syrjään, sillä ei kukaan niin hartaasti ja niin tykene-wästi ja lämpimästi ole ottanut koulu-asioihin osaa kuin wanha lasten ystävä

S. Topelius. Sekä opettajat että op-pilaat wiettiwät erojuhlan hänelle, jossa Topelius lausui: Kun uusi alus on ensi retkellä, pitää weneen sen onneksi heittää yksi mies mereen. Ei tää ole sen kummempaa. Tää ei ole ensi kerta, jolloin wiikingit ovat hänen mieltä kat-feroittaneet.

Maamme kirja on jo paikoin saatu pois koulusta ja toisista sitä pois puu-hataan. Kuotissa valmistetaan siitä jo uutta laitosta, johon Topelius on antanut myöntymyksen ja jota aiotaan so-wittaa Kuotsin oloihin ja sitten saada käytäntöön Suomen ruotsalaisissa kou-luissa. Eräissä Helsingin lyseoissa sitä ei enää luetakaan.

Wiikingit ovat hänestä kirjoitelleet hywin ikäviä parjauksjuttuja Ruotsalai-siin lehtiin ja viime talwena aiottiin Porwoossa laittaa hänelle häppatjas luistinjälle, „kirjowirrin“ („hyrtup-pen“) muodossa. Se raukesi, waikka jo oli Borgäbladissa esiteltyä, tyhjään, sillä Suomenmielisiä peljättiin. Arwel-tiin ruiskuilla kastella kaikki häppat-saan asettajat ja ihmettelijät. — Sel-lainen on tää meidän maa, että ansio-kaiden miesten wanhoja päiwä tahdo-taan katferoittaa. Se näyttää olewan tawallista.

Njan ihmeistä mainittakoon sekin, josta lääkärit tätä nyhä puhuwat. Porwoon seudulta tuli lasten tyttö sai-raana tänne hoidettawaksi. Leikkausten perästä julistettiin hän pojaksi, käsket-tiin pukea miehen waatteet päälleen ja lähtä kotiinsa. Kummia hän kuuli ja tottahan itsekukin wäähän ällistyi, jos 18 vuotta elettyään tulisi partaukko vastaan ja käskiti waihtaa waatteet. Nyt on hän lähtenyt kotiseudulleen ja saa itse ruweta morsianta katselemaan, sen sijasta että ennen oli morsiamena, kuten kylän puhe tietää.

Tästä muistui mieleeni wanha juttu, joka on Åbo Tidningareissa 1804 n:o 30, jossa kerwotaan: Sortawalan pi-täjänsä elää sefasukuinen henkilö, noin 30 wuotias. Hän on waukkarummi-nen, käy naisen waatteissa, on parrakas, mutta maksaa waan, koska on puoli-miestä, puolet henkirahasta.

Suomen lääkärit ovat pitäneet tällä wiikolla seuransa 50 wuotista juhlaa,

fillä 1835 perustettiin Väälärien seura-melkein yhteen aikaan Suomen kirjalli-suuden seuran ja Liedeseuran kansa, ja ainakin jaman isänmaallisen innon wai-kutuksesta. Monta tärkeää asiaa on ol-lut keskusteltawana esim. koulu- ja kuu-nanlääkärein asettamisesta, tautiluette-loin kaawasta, kulkutautien ehkäisemisest-ä ja monesta muusta. Juhlawihko ilmeisti hetken kunniaaksi etupäässä täy-sinpalwelleen prof. Hjelt'in toimesta.

Koulujen käsityönäyttelystä kuuluwat muukalaiset sanoneen, että ne eiwät ole Sweittisissä, Belgiassa ja Kuotissifakaan juuri paljoa parempia. Entisten il-moistusteni lisäksi wäähän uusia tietoja!

Kangasala oli ainoa seurakunta, jos-ta oli hevoswenwaljaita, niitä tietysti itsekukin katseli pitkään ja kummasteli, sillä eihän sellaista liene ennen kuultu, eikä nähty. Hywähän se on, jos ta-losa voidaan hevoswen waljaita paifa-takin, saati sitten tehdä. Kangasalla mahtaa olla hyviä äimä ja nastalimia. Käsiytyä ovat opettaneet hrat B. Fors-blom ja J. Salonen. Puuteofia oli myöskin niinkuin muualtakin sängen monta lajia.

Zanakkalan kouluista oli puuteofia ja neuzeita. Kaikki osoittiwat käytän-nöllistä laatua ja kestävää työtä. Muu-tamat oliwät ommelleet paitansa erit-täin tanakasti ja lujasti kuin pikilangalla. Kun Zanakkalasta lukija paidan ostat, en luule sen hewillä ratkeilewan, jos ei repeilewänkään. Olipa lankaakin aika kelwollista, kuten kuulin aklawäen mainitsewan. Heillä on opettajattarena J. Mikander.

Hausjärwelä ei huolitettu tawallisia kaluja lähettäkään, pantiin waan maa-lattu leili ja juurikoppa. Osataan siellä tehdä astioita ja waikka leilejä ja pyh-häistä maaliakin päälle. Leilin ja ko-pan sisään nähti moni katsowan, waik-la ei leilistä ollut piimää, eikä kopassa ewästä!

Wanajan pitäjän lusiikoita, wafarointa, hienoja harjoja, höyhiä katselin, käänte-lin. Osa oli myöhy, toisia turhaan ty-selin, sillä niitä ei myöhykään. Min Wanajasfa on wäähä metsiä, ett'ei puu-teofia kai riitä omiksi tarpeiksifkaan. O-pettajana on heillä B. Saarinen. Kou-lu on jo vuodelta 1865.

Tyrwännön teofista oli eriaiwia pie-

ni maalattu wene, ja hywästi tehty ra-sfia, muuten tawallista.

Hämeenlinnassa kaupungin lappilla kun on kuuwia katuja ja ahtaat liikepai-kat, täytyy mieltä seluja ajan kuluffi. Muutamia oli niitä näytteillä. Hywä-hän tuo sekin olisi, että ei Saksalainen ja Wenäläinen tänne purkaiji kaikenlais-ta töhköä lasten seluiksi, ja että omas-fakin maassa opittaisiin omaan maan kauppatarpeet tyhdyttämään. Olipa sitä paitte huonekalujakin ja ylimalkaan oli-wat opettaja J. W. Waltasen johdolla tehdyt paraan puolisia Hämeestä.

Tottijärweläkin lähetetyt oliwat hy-wänlaisia.

Mitä paraita oliwat Tammelan puu-teofset, siinä tapaa kirweswarta ja ellen wäärin muista jalkaraa, sukkulaista, kartiinin pidintä (kahwoja?), imupainin-ta y. m.

Sääksmäen tawarat oliwat tawallisia. Ainakin woilufikat oliwat jos kuin hy-wiä. Täälläkin on koulu jo 20 wuo-den wanha, opettajana on E. Ståhl-man.

Somero on wasta alulla, uusi on koulukin w. 1882.

Pälkäneeltä ei ollut hlessi-shyden tuot-teita laijinkaan,

Padasjoelta oli lusiikoita, y. m. sekä wirsikannel. Opettajana on Lindgren.

Nastolassa on neiti opettajana. Le-luja ja wäähä muutaakin oli saapuwilla.

Längelmäen tawaroista mainittakoon kappakki, jonkamoinen teollisuus ei ole paha. Konttia, tuota suomalaisten „nat-säkkiä“ ja kanttiinia ei ole sieltä eikä muualta näytteillä.

Opeltapa oli herraskeppikin, jossa oli koiranpää; sen lisäksi sahanpuutteita ja muuta.

Isjon talon kapustan hawaitfin Lem-päläisten teosten seassa. Ei niissä-kään ollut hlessi-shyhtä sanottawasti. Pu-sulan pojat owat päättäneet tulla omin kynänwarfin toimeen. Siistiä oli sel-laisia näytteillä.

Hattulan teofset näyttiwät olewan alul-la. Pienekö metsän puutekin kaupungin läheishyhtenä.

Tammilta oli tawallista paitte höy-länpäät.

Jokioisissa nähyh mieli menewän ko-reuden perään, waan menköön. Kirje-kahwa oli jotenkin siwä. Opettajana on N. Rautell.

Lampunlaseja ja sydämiä. Lamput justeerataan ilmaiseksi sopiviin laseihin. C. H. Lampén.

KOKO VALKOISTA IKKUNALASIA SKINNARVIKIN lasitehtaan palkittuja teoksia ehtaan hintoihin tukuttain ja vähittäin C. H. Lampénilla.

Vuorauspaperia suurissa määrin rakennusten sisä- ja ulkuvuorauksia varten. Monivärisiä pingoituspaperia C. H. Lampénilla.

Petrooleumi varasto

Varasta Petroolia neljesten Nobel hyvin tunnettuja teoksia, ainoa tukuttain-myynti affari täällä, suurempia ja pienempiä leveysia saa halvimmalla C. H. Lampénin kautta.

Varasta Amerikan petroolia Gloknuun kestävälistä

C. H. Lampénilla.

Ulituinen varasto Newlyn Stearini- ja Palmu-kynttilöitä

C. H. Lampénilla.

Suom. Häm. 1 k. 17 r.

Kuulutus.

Julkisella huutokaupalla, joka lauantaina tämän lokakuun 17 päivänä täällä toimitetaan, tarjotaan vähimmän vaativalle hankittavaksi 1,300 leiviskää olkia 7:n Hämäläisen pataljoonan tarpeeksi ajalla 1 päivästä ensi Marraskuuta samaan päivään vuonna 1886; josta halullisille täten ilmoitetaan. Hämäläisen Lääninkonttori, Lokakuun 2 p. 1885.

C. von Ammodt.

F. W. Schrey.

Tiistaina 13 p. ensitulevaa Lokakuuta myhdään kello 10:sta e. p. p. julkisella huutokaupalla tämän kaupungin seurahuoneessa: kaikenlaisin alfenidi teoksia ja muuta kauppatavaraa, minkä seassa suuri joukko pitsejä, kuin myös sänkyvaatteita y. m.; josta tämän kauden tieto annetaan. Hämäläisen kaupungin avisionikamarista, 29 p. Syyskuuta 1885.

D. R. Grönholm.

Julkisella huutokaupalla, jonka rahatoimikamari pitää raatihuoneessa keuhkokuukuna tämän lokakuun 7 päivänä kello 6 j. p. p. tarjotaan vähimmän vaativalle kaupunkien käytävien puhtaina pitäminen lumesta ensi talvena, josta halullisille täten tieto annetaan Hämäläisessä Lokakuun 1 p. 1885.

Rahatoimikamari.

Myytävänä.

Fiskarin

Teräs-auroja myy vielä samoilla hinnoilla ja ehdoilla kuin tähänkin asti

C. H. Wallenius.

Varasta Bakun-yhtiön Petrooleumia, joka palaa kaikissa lampuissa ei saavua eikä lewitä pahaa hajua poltettaessa, myy 60 p. penniä kannu

C. H. Wallenius.

Sievimpiä Norjan Herkkusillia naukotain ja 1/8 thynnyreissä myy

C. H. Wallenius.

Gummi kalossia

Herroille, Naisille ja Lapille, uusi parannettu varasto vasta tulleita

C. H. Lampénilla.

Prima Wehnäjauboja yhden puudan säkeissä myy

C. H. Wallenius.

Cadizin Suolaa

myhdään helppoon tällä viikolla, lastia juuri purkaessa laivoista sekä Porwooska että Helsingissä.

Porwoo 15 Syyskuuta 1885.

Aug. Eköf.

Myytävänä kirjakaupoissa: Kirkkohistorian selityksiä. Opettaja R. Ervastiin luentojen mukaan muistiin kirjoitellut D. Klami. Hintata sidottuna 3 markkaa.

Lähetyslaarnaaja. Kertomus Etelämeren saarelta. Kirjoitti — ns — ja Matkakirjeitä. Kirjoitti H. F. Hintata 90 penniä. — Jos kirjat tilataan suorastaan Hämäläisen Sanomain kirjapainosta puhdasta rahaa vastaan, niin annetaan 25 % hinnan alennusta ja kirjat lähetetään maksutta tilaajalle.

Kuusi

Nimikortteja

2 markasta sadalta korkeampiin hintoihin valmistaa tämän lehden kirjapaino.

Suom. Häm. 1 k. 4 r.

Qöthmanin kirjakauppaan on jätetty myytäväksi arvoollaita ruotsin ja ranskankielisiä kannokirjallisia teoksia, joita myhdään ainoastaan tähden viikon kuluessa.

Ilmoitukia.

Lokakuun 5 p:stä aletaan tarjota lämmintä ruokaa Hämäläisen Anniskeluyhtiön Anniskelupaikeissa Myllymäessä ja waktimestari Höglundin talossa.

(Häm. 3 k. 12 r.)

Ensimmäisenä markkinapäivänä kiini otettiin 1 tamma warfa Myllymäen ja Rantaantaustan välillä, omistaja saa sen peräi warmoien tuntomerkitien nähtettyä Wanajasta Rantaantakaa Suutari Ohmannilta.

Kunn yleisöä huolellisesti, jossa tampaataan, werakki valmistetaan ja värjätään kaikenlaatuista kangasta sekä präsätään ja nukka ylileikataan näistä; sitä paitse värjään lankoja näyttöiden mukaan sekä wanhoja vaatteita, silkkejä j. m. f. Kaikki huolella ja nopeasti. Em. Silden.

Suom! Wäryshöbita vastaan otan kaupapuodissani lähellä Wehnäjan kirkkoa.

Sakkoisten öljylaitokseen ostetaan hampun ja pellawan siemeniä. C. H. Lampénilla.

Dmpeluseura

tofoontuu Suomalaisen tyttökoulun huoneihin keuhkokuukuna 7 p. Lokakuuta kello 4 j. p. p.

Uudet jäsenet terwetulleita!

Uudenmaan ja Hämäläisen läänien maanviljelysseuran Johtokunta tämän kauden tiedoksi antaa että ne maanviljelijät läänissä, jotka tahtovat saada apua Seuran palveluksessa olevalta maanviljelysneuvojalta, siitä ilmoitakoot Seuran Johtokunnalle Helsingissä. Mainittu neuvoja saa tilaajalta waan wapaan asunnon ja ruoan toimituspäivinä, jota vastaan hänen tulee sillä aikaa wuodesta, jolloin maata sopii muokata, tilaajan tahdon mukaan antaa neuvoja maan tarpeellisuudesta valmistuksessa ja työseitten käyttämisessä, toimittaa korkeuspunnintaa ja maanmittausta ojitusta ja kotojen jaksamista warten sekä perusta n. k. torwitalvoja, muuna osana wuodesta opet-

taa neuvoja ykköfertaisempia käsitöitä ja sepäntöitä, maanviljelysaseitten tefoa sekä tarpeellisuudesta kengitystä. Tilauksen ohessa on ilmoitettava kuka kauan tilaaja tahtoo käyttää neuvojan apua, sekä osoite. Helsingissä Huhtikuussa 1885.

Toimeksi saanut

C. F. Witberg.

Kalewa

Wakutus-osa-yhtiö

tarjoutuu ruwetakensa sellaisiin wakutusmiin, kuin olen Hämäläisen Sanomain 1:stä n:osta ilmoittanut. Tarkempia tietoja ja prospekteja on täällä Hämäläisessä minulta saatavissa.

J. A. Hahnson.

asuu posteljooni Lönnin talossa.

Suomen kaupunkien irtaimen tawaran

Palo-apu-Yhtiö

ottaa wakutusseuran kaikella irtainta tawaraa Hämäläisessä. Tarkempia tietoja saapi minulta.

J. A. Hahnson.

asuu posteljooni Lönnin talossa

Yleisiä ilmoitukia.

Yhdyspankin kouttoori on awoinna joka maanantai, keuhkokuukko ja perjantai kello 10—1.

Hämäläisen postikonttooriin lähtewät postin toimitto pidetään awoinna arkipäivinä kello 9—1 e. p. p. ja 2—4 j. p. p. sekä pyhäpäivinä kello 8—11.

Tulewan postitoimittoawoinna arkipäivinä kello 9—12 1/4 e. p. p. ja 2—4 1/4 j. p. p. i sekä pyhäpäivinä kello 8—11 e. p. p. ja puolipäivinä junalla tulleet sanomalehdet ja wakuttamattomat kirjeet annetaan ulos kello 2—2 1/4 j. p. p.

Hämäläisen sähkölennätin konttoori awoinna joka päivä kello 9 e. p. p. kello 9 j. p. p.

Rautatien mafasiinin konttoori on awoinna arkipäivinä kello 8—1 ja 3—6 sekä pyhäpäivinä kello 8—5 e. p. p.

Pohjoismaiden Osakepankin konttoori on awoinna joka tiistai, torstai ja lauantai klo 12—2.

Junat Hämäläisessä lähtewät Helsingiin kello 7,21 e. p. p. ja kello 6,41 j. p. — Turkuun ja Tampereelle kello 12,43 sekä 10,13 j. p. p. — Pietariin ja Siemelle kello 7,21 e. p. p. — Suna Helsingistä ja Pietarista Hämäläisluuaan tulee kello 9,14 j. p. p. ja lähtee täältä Tampereelle kello 9,19.

Hämäläisen Sanomain Dialo-yhtiön kirjapaino Hämäläisessä, 1885.